

T.E.

CCOO
federació d'ensenyament

País Valencià

S U P L E M E N T

NÚM. 330 - FEBRER 2012

www.pv.ccoo.es/ensenyament

MOBILITZACIONS PER
L'ENSENYAMENT

UNITATS DIDÀCTIQUES

ESPECIAL
DONA

Sumari

NÚMERO 330 - FEBRER DE 2012

EDITORIAL

Sense invertir tant com siga possible en formació no hi ha futur ni per a Espanya ni per als nostres aturats i aturades

Miguel Ángel Vera 3

ESPECIAL DONA

OPINIÓ

Coeducació: allò que bé comença...

Amada Marín Corts 4

Proposta didàctica per estudiar l'art a través de les dones:

Artemisia Gentileschi

Carmen Palanques 5

MOBILITZACIONS PER L'ENSENYAMENT PÚBLIC 8-9

UNITAT DIDÀCTICA

Coeducació: què fer quan som invisibles?

Rosabel Torregrosa i Guillermina Revuelta 10

ENSENYAMENT PRIVAT

La Secretaria de Privat de la FE CCOO PV celebra una assemblea de l'ensenyament concertat

Amparo Vera 14

OPINIÓ

Divideix i impera

Carlos Domínguez 15

PARTICIPACIÓ 16

llocs on pots trobar-nos

COMARCA	TEL.	CORREU ELECTRÒNIC
COMARQUES DEL NORD	96 426 01 52	ensecastello@pv.ccoo.es
CAMP DE MORVEDRE - ALT PALÀNCIA	96 267 47 21	uc1515@pv.ccoo.es
EL CAMP DE TÚRIA	96 278 34 68	ensenyament@pv.ccoo.es
L'HORTA	96 388 21 55	ensenyament@pv.ccoo.es
LA HOYA DE BUÑOL	96 250 03 94	uc1519@pv.ccoo.es
PLANA DE UTIEL - REQUENA	96 230 25 69	uc1519@pv.ccoo.es
LA COSTERA - C. NAVARRÉS	96 228 01 45	uc1517@pv.ccoo.es
LA VALL D'ALBAIDA	96 291 45 04	uc1525@pv.ccoo.es
L'ALCOIÀ - COMTAT	96 554 39 66	uc1502@pv.ccoo.es
LA SAFOR	96 295 41 36	uc1523@pv.ccoo.es
LA RIBERA	96 241 77 95	alzira-ensenyament@pv.ccoo.es
ALACANTÍ	96 598 25 84	epublica-alacanti@pv.ccoo.es eprivada-alacanti@pv.ccoo.es
LA MARINA	96 578 01 72	denia@pv.ccoo.es
	96 585 70 07	uc1506@pv.ccoo.es
ALT VINALOPÓ	96 580 09 70	uc1507@pv.ccoo.es
MITJÀ I VALLS DEL VINALOPÓ	96 538 79 47	uc1507@pv.ccoo.es
BAIX VINALOPÓ	96 667 53 00	enselx@pv.ccoo.es
VEGA BAIXA	96 674 00 65	enseorihuela@pv.ccoo.es
	96 571 14 56	ensetorrevieja@pv.ccoo.es

UNIVERSITAT

VALÈNCIA - ESTUDI GENERAL	96 398 30 17	ccoo@uv.es
POLITÈCNICA DE VALÈNCIA	96 387 70 40	ccoo@upv.es
ALACANT	96 590 34 86	ccoo@ua.es
JAUME I DE CASTELLÓ	96 472 88 13	ccoo@nuv.uji.es
MIGUEL HERNÁNDEZ, ELX	96 665 85 94	ccoo@umh.es

Les fotografies d'aquest número corresponen a les mobilitzacions del mes de gener en defensa dels serveis públics.

T.E.

CCOO
federació d'ensenyament

**PAÍS
VALENCIÀ**

La Revista T.E. del País Valencià se edita també en castellano. Esta edició la podeu consultar en nuestra página web: www.pv.ccoo.es/ensenyament. La encontraréis en el apartado: **Publicacions / Federació d'Ensenyament CCOO-PV / TE**, disponible desde el número 258 correspondiente al mes de diciembre de 2004

Coordina:

Ferran Garcia

Consell de Redacció:

Miguel Ángel Vera, Inma Sánchez, Ramón Martínez, Pepa Ramis, José Manuel Mora, Pilar Paniagua, Paco Sellés, Neus Carrasco, Fernando Casanova, Patricia Serrano, Ferran Garcia, Maribel Belda, Lluís Màrquez, Mari Ángeles Gea, Alberto Parra, Lourdes Peñalver, Luis G. Trapiello, Xelo Valls, Alejandro Lorente, Mada Macià, Ana Belén Peirats, Maria Amat, Paco García, Miguel Ángel Puig

Coordina l'edició en castellà:

Roberto Romero

Col·labora: Dolors Monferrer

Col·laboració gràfica: Ximo Antón

Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO PV:

Purín Morant - Lluís Armero

Edita:

Federació d'Ensenyament de CCOO PV
www.pv.ccoo.es/ensenyament

Impress en paper reciclat

DIPÒSIT LEGAL: M. 4406-1992
ISSN: 1131-9615

El Consell de Redacció de la T.E. del País Valencià, juntament amb l'Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO-PV, són responsables de les traduccions dels articles.

La Federació d'Ensenyament de CCOO del País Valencià no s'identifica necessàriament amb les opinions exposades en els articles signats.

Sense invertir tant com siga possible en formació no hi ha futur ni per a Espanya ni per als nostres aturats i aturades

Depuració de responsabilitats en el Consell

Miguel Ángel Vera
Secretari General
FE CCOO PV

EN UN ARTICLE RECENT publicat en El País titulat "Guarint la nostra malaltia holandesa" F. Folguero i L. Garicano assenyalen que la prioritat més important era i és reduir el fracàs escolar: "Entre les dades que donen asseveren que en poc temps l'economia espanyola ha perdut 2,8 milions de persones ocupades, d'elles el 80% eren persones amb un nivell de titulació de graduat escolar o inferior, mentre que les ocupacions de persones amb titulació superior havien augmentat. És més, assenyalen que la formació no és una garantia, però les dades mostren que comporta una diferència important. Si és possible cal tornar a l'escola o l'institut... i acaben el seu article... "sense invertir tot el possible en formació, no hi ha futur, ni per a Espanya ni per als nostres aturats". Tot ve al cas per la política del PPCV **que no fa cap autocrítica sobre el model de gestió que han realitzat del nostre País Valencià, de la seua responsabilitat davant la fallida dels comptes públics**, i del final de la història que assenyalen tot el personal que treballa per a la Generalitat Valenciana com a responsables del crac, a través d'una duríssima política de retallades de drets salarials i laborals. El Decret llei 1/2012 és un cop de pica als drets laborals i salarials tan durament batallats i aconseguits a través d'acords en l'àmbit de la negociació col·lectiva, alguns aconseguits molt abans de la seua arribada al poder. El personal que treballa per a la Generalitat no ha rebut bosses de Vuitton, ni vestits jaqueta de *El Bigotes*; ha treballat, alguns i algunes amb retribucions mileuristes, honradament per portar salaris a la seua família. Sembla segons alguns que els funcionaris i les funcionàries vivim a la lluna, com si no ens afectara la gravíssima crisi i amb els nostres salaris no donàrem suport o mantinguérem les nostres famílies, amb molts dels nostres en l'atur.

En la Conselleria d'Educació i en Hisenda no tenen prou amb allò que s'arplega en l'esmentat Decret llei, encara han de clavar més la tisora en la despesa educativa. Sembla que el càstig als treballadors i les treballadores de l'ensenyament no és suficient. Font de Mora no va perdonar la batalla de EpC i sembla que Fabra/Ciscar/Català ens consideren culpables. Ara han plantejat modificar les plantilles dels centres CEIP, amb ells hi reduiran tots els suports. Unes plantilles que s'han treballat i barallat des de l'any 1996, que han consolidat un model d'en-

senyament de qualitat, estan sota sospita... Amb això tornem a una escola de fa 20 anys. **Ho tocaran tot: les de pública i les de concertada. El final esdevindrà amb acomiadaments de mestres.** Per al personal de secundària i d'ensenyaments especialitzats preparen un augment de les hores lectives fins a **21 hores**. Cal recordar que ja van denunciar l'any 2010 l'Acord de plantilles i van eliminar tots els desdoblaments de l'ESO i de FP. Amb això passàrem a tenir 21 hores lectives, i si fem una simple divisió... molts podríem perdre l'ocupació.

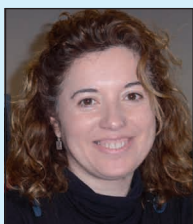
Cal recordar que l'any 2010 el Síndic de Comtes de la Generalitat en auditar-li els comptes reconeix que hi ha una manca de personal educatiu de 1.550 persones menys que en 2009, que en 2011 ha ocorregut alguna cosa semblant i que la perspectiva per al 2012 no és millor. **Si s'aplica la desregulació al màxim, al final l'escola es presenta com a culpable.** I el pitjor és que en aquesta situació d'atur i de necessitats de formació no augmenta la inversió en el sistema educatiu. Anem a pitjor. Quan la resta dels països avancen, els gestors del PP, que porten els seus fills i les seues filles a escoles privades, piquen l'escola pública. Ací doblement: en les nostres condicions salarials i en les nostres condicions laborals, tindrem menys retribucions, més hores de treball, podrem prestar pitjor atenció al nostre alumnat, més ràtios i més sentit de culpabilitat per no poder arribar i atendre dignament el nostre alumnat.

El nostre model d'escola pública de qualitat té els dies comptats.

Per això només ens queda la mobilització, demostrar que estem vius i que defensem amb la resta de la societat, amb la comunitat educativa, que les retallades no han de realitzar-se en la sanitat, en l'educació, en els serveis socials. I per això estarem en el carrer i defensarem l'estat de benestar que és nostre, **que l'hem conquistat**, que ningú ens l'ha regalat. Estem vius i per ells exercirem els nostres drets de ciutadania. I ara que estan en perill estarem on calga estar.

Sense invertir tot el possible en formació, no hi ha futur, ni per a Espanya ni per als nostres aturats i les nostres aturades.

mavera@pv.ccoo.es

Amada Marín Corts
Sec. Sindical de CCOO en
UIPV, Secretaria de la Dona

OPINIÓ

Coeducació: allò que bé comença...

"QUE LES DONES saben criar millor les filles i els fills", que "l'home ha de protegir la dona en parella assumint l'autoritat", que "la fragilitat és una característica femenina i amb un encant especial", són alguns dels testimoniatges que s'arreglen en estudis recents adreçats a prevenir la violència de gènere i a fomentar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, confirmant que la nostra joventut encara té una visió sexista de la realitat.

D'altra banda, diverses pàgines en Internet amb portals educatius treballen des de fa temps en l'elaboració de materials que ajuden a eradicar aquestes **imatges distorsionades** de la realitat i a treballar en un nou tipus d'educació basada en el respecte mutu entre sexes i a les diverses orientacions sexuals, el foment de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes i l'eliminació de la discriminació de la dona.

Cal educar des de les primeres etapes formatives, perquè la norma no és suficient i allò important és l'actitud de les persones. **El nostre futur** pel que fa a temes relacionats amb la igualtat o l'eradicació de la violència de gènere s'està forjant realment ara en les escoles. Mentre no canviem els valors de la infància, la societat no podrà avançar i sempre ens trobarem amb impediments per aconseguir aquest difícil repte.

L'escola és un agent fonamental de socialització; és l'encarregada de transmetre un seguit de valors i d'actituds

de la societat en què vivim. En la nostra opinió, és la base sobre la qual s'ha d'actuar si volem aconseguir un futur lliure de prejudicis per a les nostres filles i els nostres fills. Hem d'exigir que tot el personal docent tinga **formació en igualtat**, que els materials educatius que s'utilitzen siguen revisats i aprovats per especialistes en la matèria perquè no fomenten estereotips que condicionen el paper de les dones i dels homes, que s'inclouen en les assignatures les aportacions que les dones han fet al desenvolupament històric, cultural, científic, etc. oferint referents femenins, que es revise el currículum ocult a través de com continuen transmetent-se valors a l'alumnat sense tenir plena consciència d'això.

Finalment, tot aquest esforç haurà de ser completat amb el paper de les famílies, treballar en comunicació contínua amb **els pares i les mares** per aconseguir que s'eliminen les diferències que dificulten l'avanç en tots els sentits d'homes i dones, respectant a més la diversitat que engloba el concepte de família i sense cap tipus de discriminació.

En conclusió, podem tenir lleis que intenten imposar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, però **la solució està en l'educació**, en tots els sentits, des de l'escola i des de les famílies. Actualment està posant-se més èmfasi a actuar en una fase posterior.

Un exemple recent és l'aprovació de la *Llei orgànica per a la igualtat efectiva de dones i homes*. Sobre la premissa de la necessitat i l'avanç que comporten la realització de plans d'igualtat en les empreses, podem observar com moltes vegades en la pràctica es queden en una simple aprovació de continguts buits, que després no arriben a tenir conseqüències positives o simplement resulten insuficients. **Pel que fa a la conciliació** de la vida familiar i personal, continua deixant-se en mans de les dones que, com sempre s'han vist obligades a fer, han d'abandonar part de les seues aspiracions personals per dedicar-les a la cura de la família.

La solució passa per actuar des de la base per evitar posteriors esforços ingents i innecessaris i poder avançar sense impediments, aconseguint d'aquesta manera **un futur millor** per a les nostres filles i els nostres fills.

Proposta didàctica per estudiar l'art a través de les dones: *Artemisia Gentileschi*

Carmen Palanques
Ensenyament Públic

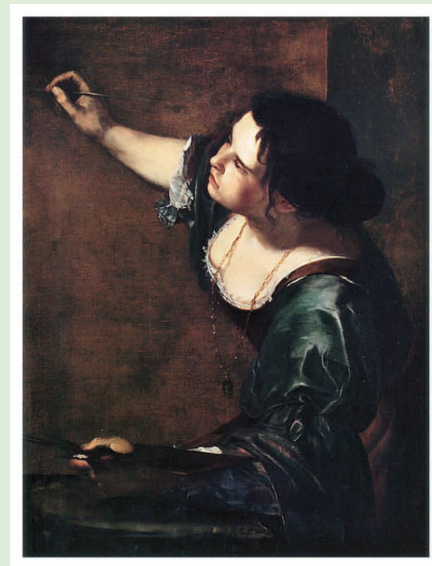
BIOGRAFIA

Artemisia Lomi Gentileschi va nàixer a Roma el 8 de juliol de 1593 i va morir a Nàpols l'any 1653. Va aprendre a dibuixar i a emprar el color de son pare Orazio Gentileschi, també pintor, i la seua obra va estar marcada per un fort dramatisme i teatralitat per la influència de l'obra de Caravaggio.

El seu talent va ser evident ben aviat, nodrit per l'ambient artístic que gravitava al voltant de la seua casa romana. Potser coneguera personalment Caravaggio qui freqüentava el taller de son pare i de qui va rebre moltes influències i gràcies als quals va poder aprendre l'ofici, ja que les escoles d'aprenentatge estaven en aquells temps tancades a les dones i a més no podien accedir al camp del treball ni a la possibilitat de crear-se un propi rol social. Una dona no podia realitzar-se com a treballadora, el treball femení no era reconegut a la llum, però es realitzava clandestinament com es demostra en els registres dels pagaments d'impostos i en els censos.

Un esdeveniment que marcarà la vida i la pintura d'Artemisia serà la violació que patirà per part del pintor Agostino Tassi, amic de la família. El pare denunciarà Tassi i s'encetarà un procés del qual hi ha molts documents i que colpeix per la crueltat de la narració dels fets per part d'Artemisia i pels mètodes inquisitorials del tribunal que arriba a torturar la pintora amb l'esclafament dels dits grossos de la mà, cosa que li haguera pogut impedir usar-los per sempre més. Però, tot i això, no va afluixar i finalment va guanyar el judici (fet poc freqüent per a una dona en aquell temps) i Tassi va ser condemnat a alguns anys de presó. Aquests fets han tingut una gran influència en la lectura en clau feminista, des de la segona meitat del segle xx de la figura d'Artemisia.

L'artista va haver de casar-se amb un modest artista florentí, que li va buscar son pare, per restituir la seua "honorabilitat". Així es traslladen a Florència on la pintora va

Autoretrat com al·legoria de la pintura

perdre els favors aconseguits a Roma i els reconeixements d'altres artistes. Poc a poc l'artista va anar demostrant les seues habilitats i l'any 1616 va ser admesa en l'Acadèmia de l'Art del Disseny, primera dona a gaudir d'aquest privilegi. A més va saber conquerir favors i la protecció de persones influents a la ciutat com Cosimo II Medici, Galileo Galilei o Michelangelo Buonarroti el Jove (nét de Miquel Àngel).

Malgrat l'èxit aconseguit finalment a Florència i a causa de les excessives despeses familiars han de marxar de Florència, tota la família, per problemes amb els creditors. Així tornarà a Roma el 1621 on Artemisia s'influirà de les novetats que arribaven a la ciutat, meta obligada de tots els artistes europeus. Així entrarà a "l'Accademia dei Desiosi", però malgrat la seua reputació artística, la forta personalitat i la xarxa de bones relacions que tenia, no aconseguirà tants encàrrecs com desitjava ja que la seua obra era valorada per la seua capacitat de retratista i de crear escenes d'heroïnes bíbliques, i en aquells moments es demanaven retaules i cicles al fresc.

Així el 1630 se'n va a Nàpols a cercar noves possibilitats de treball, a la ciutat va ser molt ben acollida i va mantenir bones relacions amb el virrei duc d'Alcalà i amb un bon grapat d'artistes napolitans amb els quals va col·laborar artísticament. Va ser en aquesta ciutat la primera vegada que aconseguí un encàrrec per pintar en una catedral, va realitzar les teles de la Vida de Sant Gennaro on demostra com ha sabut posar-se al dia quant als gusts estètics i a les temàtiques representades.

L'any 1638 viatja a Londres per seguir son pare que era pintor de la cort de Carles I, allí van treballar pare i filla plegats fins la mort del pare que la va fer tornar a Nàpols on va morir l'any 1653.

L'interés per la figura artística d'Artemisia, ha estat dèbil i solament ha tingut un fort impuls gràcies als estudis en clau feminista que van subratllar, a partir de la violació i de la successiva biografia, la força expressiva que pren el seu llenguatge quan els subjectes representats eren les heroïnes bíbliques, que sembla vulguen manifestar la rebel·lió a la condició que les condemna el seu sexe.

La crítica més recent ens restitueix Artemisia com la figura d'una artista que va lluitar amb determinació, emprant les armes de la seua personalitat i de les seues qualitats artístiques en contra dels prejudicis que hi havia contra les dones pintores en aquells temps; aconseguint entrar en els cercles dels pintors més reputats del seu temps, afrontant una gran diversitat de gèneres pictòrics.

Per a una dona a principis del segle XVII dedicar-se a la pintura, com va fer Artemisia, representava una elecció no comuna i difícil, però no excepcional. Abans que Artemisia, entre la fi del segle XVI i el principi del XVII, altres dones pintores van aconseguir cert èxit. Podem esmentar Sofonisba Anguissola (1530-1625) qui va ser cridada per Felip II a treballar en la seua cort d'Espanya; Lavinia Fontana (1552-1614) qui va treballar a Roma convidada pel Papa Climent VIII; Fede Galizia (1578-1630) qui va pintar magnífics bodegons i Lucrina Fetti (1600-1651).

OBRA

La tècnica d'Artemisia s'inspira en l'obra de Caravaggio i Orazio Gentileschi, però tria colors més violents amb els quals crea els seus magistrals jocs de llum i ombra per ressaltar detalls de les obres, sobretot teles drapejades.

Algunes de les seues obres més representatives són:

*Autoretrat com al·legoria de la pintura, 1638-39.
Col·lecció Reial de Windsor*

Es tracta d'una al·legoria de la pintura que segueix fidelment els cànons iconogràfics descrits en la Iconologia de Cesare Ripa (1611). La pintura està representada per una dona que porta al coll un medalló en forma de màscara, porta els cabells negres i despentinats, vesteix amb roba que canvia de color amb els reflexos lumínics i porta en una mà un pinzell i en l'altra la paleta. La dona es representa de costat amb el braç dret alçat, per arribar a un llenç invisible on concentra tota la seua atenció.

Sembla que es tracta d'un autoretrat, si és així, la pintora haurà hagut d'emprar dos espills situats de manera estratègica per poder-se retratar en aquesta postura.

*Judith decapitant Holofernes (1612-13).
Museu de Capodimonte. Nàpols*

El quadre impressiona, a simple vista, per la violència que representa l'escena; l'obra ha estat interpretada en clau psicològica i psicoanalítica com un desig de revenja per la violència patida per la mateixa autora en la seua joventut.

Els personatges es caracteritzen per un gran realisme gràcies a la forta tensió que demostren les figures. Ací veiem una Judith triomfant que representa la mateixa autora sotmetent el personatge masculí, en aquest cas Holofernes.

*Judith amb la seua donzella (1618-19).
Palau Pitti. Florència.*

A les obres d'Artemisia trobem robustes i enèrgiques heroïnes en les quals veiem semblances amb la mateixa autora. Sovint qui encarregava les teles volia tenir una imatge que recordara vivament l'autora, la fama de la qual creixia contínuament. L'èxit juntament amb la fascinació que emanava de la seua pròpia figura, van alimentar burles i acudits sobre la seua vida privada.

En aquesta obra tornem a veure el tema tan recurrent en la seua trajectòria artística, on la figura femenina triomfa sobre l'home.

APROFITAMENT DIDÀCTIC

Per treballar la vida i l'obra d'aquesta autora, poc coneguda, amb l'alumnat i per fer un aprofundiment en el tema del feminisme reflectit en la història de l'art, proposem les **qüestions següents a respondre en grup** i compartir així les diverses visions de l'alumnat sobre el tema.

1. Penseu que tenen la mateixa capacitat artística i creativa els homes i les dones?
2. Per què creieu que no coneixem "grans" artistes femenines en la història de l'art?
3. Com creus que s'han introduït les dones en aquest món masculí, sexista i jerarquitzat de l'art i la creació?
4. Reflexioneu si hi ha o no diferències entre artistes masculins i femenines.

Perquè l'alumnat treballa el tema del feminisme a classe proposem les **respostes següents** a les preguntes anteriors:

1. Sí, resposta oberta on es poden reflectir les diverses habilitats artístiques entre els membres de la classe.
2. Si no coneixem el nom de "grans" dones artistes no és causat només perquè la història de l'art l'hagen escrita els homes. No podem oblidar que el rol domèstic, reservat tradicionalment a la dona, li ha impedit accedir a una educació artística completa i, també, la possibilitat de ser creadora remunerada en el mercat artístic.
3. En aquesta època la formació dels artistes i de les artistes requereix coneixements de geometria, física, aritmètica i anatomia, disciplines que no s'incloïen en la formació de les dones. També és important la còpia del natural i del dibuix del cos humà nu, activitat vetada a la dona, que manté una dependència absoluta de l'home, accedint a aquesta professió de la mà d'un protector, un marit o un pare artistes. En aquests casos les dones reben la formació en el taller familiar. Si pel contrari pertanyien a la noblesa o burgesia adinerada, la formació humanística que se'ls proporcionava incloïa l'aprenentatge del dibuix, la pintura i la música, disciplines impartides per mestres consagrats.
4. Sí que hi ha hagut grans dones artistes, però no han sigut reconegudes com a tals ni valorades per la posteritat. Moltes pintures realitzades per dones van ser inicialment atribuïdes a homes, la qual cosa indicaria que no hi ha diferències objectives entre l'art realitzat per dones o homes, però quan es verifica que l'autora és una dona, baixa molt el valor econòmic i simbòlic de l'obra.

Rosabel Torregrosa
i Lillo
Professora de música i
saxofonista

Guillermina Revuelta
Fernández
Professora de Filosofia

UNITAT DIDÀCTICA

Coeducació: què fer quan som invisibles?

INTRODUCCIÓ

SI REFLEXIONEM respecte a la naturalesa educativa actual, fent un recorregut per l'escola mixta i també pel concepte d'escola coeducativa, segurament ens plantejarem moltes preguntes, que ens portaran a reflexionar detingudament sobre la situació actual.

Hem avançat en coeducació, o, al contrari, anem enrere?

Totes aquestes reflexions i plantejaments ens van fer posar en pràctica als nostres respectius centres educatius, on treballem com a docents, aquesta Unitat didàctica, en la que ens replanegem el nostre sistema educatiu, la nostra societat, el nostre llenguatge, etc.

Amb l'activitat coeducativa **"QUÈ FER QUAN SOM INVISIBLES?"** pretenem compartir, amb tota la comunitat educativa i amb totes aquelles persones interessades en aquest tema, el que entenem per coeducació, per escola coeducativa i contribuir al seu desenvolupament.

MIRADA CRÍTICA CAP A L'ESCOLA MIXTA

Si acudim al diccionari de la Real Acadèmia de la Llengua (RAE), trobarem que Coeducació significa: *"Educación que se da juntamente a alumnos de uno y otro sexo i açò, en realitat, què significa? Doncs que xics i xiques seuen junts à classe i estudien el mateix currículum, fan les mateixes tasques i es formen indistintament per un professorat també indistint... Dit això, caldria concloure que, són educats en igualtat???"*

Una primera i ràpida resposta, sense matisos, diria que si, perquè utilitzem el concepte d'igualtat entès com a "uniformització"... Però aquesta és una resposta simple que amaga, realment, profundes desigualtats, perquè aquesta escola no ha desenvolupat una mirada crítica cap al coneixement i cap a la societat en la que es troba i, per tant, reproduïx el sistema sexe-gènere dominant; com diu Anna Mª Piusi: *"l' 'escola de tots' ha sigut en primer lloc l' 'escola d' homes'"*.

Alguns exemples: Podries respondre a les següents qüestions?:

- Quin paper s'assigna a les dones en la Prehistòria?
- Com expliques el concepte de Democràcia atenenca?
- Quin paper tinguérem les dones en l'Edat Mitjana?

- Quin relleu polític tenien (i tenen) les reines?
- Qui va ser Rosalín Franklin?
- Quina va ser l'aportació de Caroline Herschel?
- Coneixem els microcrèdits però, coneixem n'Ela Bhatt?

Són moltes més les qüestions que es podrien plantejar i que no tenen resposta en els llibres de text, simplement, perquè no existeixen, no hi són recollides... El currículum que ensenyem és esbiaixat, està fet des de la primacia del model patriarcal i això comporta assignar coneixements, destreses, valors... als barons com a representants del model universal.

Dit açò, caldria qüestionar-se: A qui eduquem?, Qui educa?, Què i com eduquem?

Eduquem a barons i dones que, malgrat la igualtat formal, es socialitzen en les diferències (reproducció de rols i estereotips tradicionals) i, a més a més, en la consideració de què aquestes diferències tenen graus d'importància i representativitat social de major i menor relleu, és el que Elena Simón menciona com a *"currículum omès"* (Marina Subirats, *"socialització primària"*). Per exemple podem passar "revista" a:

- La doble i triple jornada laboral de les dones
- El tractament de dones i barons en la premsa

- Els rols en la programació de la TV: "Telenovelas", "Gran Hermano", "Sálvame Deluxe"...
- La presència de les dones en la política (escassa i criticada)
- La valoració de les dones per part de les religions.
- La situació laboral de les dones (veure la pàgina web "Mujeres en cifras", <http://www.inmujer.gob.es/>).
- El tractament de barons i dones en l'esport...

Fem un altre exercici:

- Qui fa què en la teua casa?, Quan de temps utilitzes per a "atendre" a qui no ets tu?, Quan de temps dediques als teus interessos particulars?

Però, quan aquest alumnam gira el cap cap a l'escola ("socialització secundària", Marina Subirats), a penes veu reflectida una altra realitat, de manera que nosaltres els servim com a ratificació de què els prejudicis socials són, en definitiva, "la realitat". El que és "natural". Posem novament alguns exemples:

- Els espais comuns dels centres escolars són utilitzats pels barons, les dones ocupen les "perifèries".
- No hi ha valoració cap a les "activitats de xiques" (el cas de la goma de saltar en "Balones fuera" M. Subirats 129)
- Elles obtenen millors resultats però sempre és perquè "són més voluntarioses, no més intel·ligents".
- Les xiques són censurades si "perden la seua docilitat", en els xics "assumim" que són "inquiets" (!!!)
- Censurem "moralment" la vestimenta de les xiques, però som més "distrets" amb, per exemple, la visió dels calçotets dels xics...

Reflexionem sobre el següent fragment, extret d'un material didàctic:

"Soy Carolina. Tengo 4 años. He nacido allí abajo. Soy una niña no sé por qué. Mi mamá es Isabel y mi papá Casimiro. Mi casa está allí. Me gusta jugar. Tengo dos hermanitos (...) Cuando sea mayor, como mi madre, no quiero ser nada" (Da Silva y otros, 1999, cfrdo. Emilia Moreno, Universidad de Huelva 2000).

Però, passem a la segona qüestió:

Qui educa?... Doncs nosaltres, les professores i professors, en una tasca en la que ens trobem amb el **currículum explícit** (la transmissió dels continguts que, *suposem*, constitueix la base de la nostra feina), però també amb el **currículum ocult**, és a dir, tots aquells continguts no conscients que la nostra actitud, els nostres comentaris, la nostra actuació personal, transmeten a l'alumnat, reforçant determinats comportaments, i és, en aquest sentit, que hem de modificar moltes pautes, ja que:

- Hi ha una desigualtat en l'atenció i interacció en l'aula en detriment de les xiques
- Interaccionem més amb l'alumnat que s'acomoda al seu paper de gènere.
- Per oposició a l'anterior, censurem a aquelles o aquells que prenen un paper que no considerem com a propi del seu "gènere", per exemple, una xica violenta o mal educada és censurada amb més contundència que un xic.
- Tendim a considerar les demandes i protestes de les xiques com a resultat de la seua condició queixosa.
- No tenim en compte, a l'hora d'avaluar, aquelles proves en les que cadascuna i cadascú són més hàbils, perquè adoptem una mirada uniformitzadora.
- Utilitzem, de manera inconscient, a les xiques com a apaivagadores dels xics dins de classe.
- Considerem les xiques com a més responsables, estudioses, complidores... però aquesta valoració no els representa cap avantatge escolar.
- En aquesta mateixa línia, assumim les decisions acadèmiques que el nostre alumnat pren, encara que marcades, la majoria de les vegades, pel sexisme, sense fer insistència en les capacitats individuals. Per exemple, moltes capacitats no s'orienten a carreres tècniques o bé a estudis relacionats amb la cura als altres per pertànyer a un o altre sexe.
- Tendim a considerar la violència de xiques i xics similar, amb arguments tals com: "val, d'acord, ells són més "bèsties" en les accions però elles... elles ho són en el llenguatge"... quan la realitat i tots els estudis realitzats ens mostren que la violència és masculina. És, a més a més, un greu problema social, perquè és la conseqüència de la decadència d'un model hegemònic patriarcal i té protagonistes ben definits...

Abans de concloure aquest segon punt adjuntem **una altra activitat**:

- En un estudi efectuat en 1999 per Padilla, Martín y Moreno, en ell, una alumna s'expressava en els següents termes:

"(...) Me ofrecí delegada, pues me creía capaz de hacerlo. Junto a mí un chico. El profesor eligió a un chico porque decía que ante una junta o una reunión, daba la impresión de tener más valentía y se sentía mejor, más seguro si se presentaba un chico"

- Llegir Emilia Moreno (El harén pedagógico, pàg. 22).

Què i com eduquem? Si recordem les primeres qüestions, en realitat no pretenien avaluar els nostres coneixements, sinó tan sols fer-nos palesa la necessitat de revisar el que fem dia a dia, perquè, de la mateixa manera que avui no hi troben professoram que parles de la condició natural de l'esclavatge, o que considere una qüestió de política interna l'existència d'un règim com l'Apartheid, o que explique els darrers segles d'història sense mencionar les aportacions marxistes, és igualment inacceptable transmetre la filosofia, la ciència, la història... sense evidenciar el model androcèntric, segons el qual van ser desenvolupats aquests coneixements i que va comportar interpretacions parcials i també tergiversacions; és inacceptable des del punt de vista científic, fer afirmacions respecte a fets que no tenen més contrastació que els prejudicis d'una concepció obsoleta, com és el cas, per exemple, d'assignar en la prehistòria de la Humanitat una divisió sexual del treball que en absolut ha sigut contrastada, o parlar dels gremis de l'Edat Mitjana sense parlar dels gremis de dones, o bé ocultar a les autores reals de molts fets per no ser barons... en una paraula, **continuem ensenyant des de l'ocultació i l'omissió.**

Podem fer un **exercici molt fàcil**, mirar els llibres de text que utilitzem i veure:

- el nombre d'apartats dedicat a les contribucions històriques de les dones des de qualsevol àmbit, públic o privat al desenvolupament de les societats.
- podem fer un llistat amb els noms propis de dones i les tasques per les que són nomenades... A continuació podem fer el mateix amb els dels barons.
- Podem analitzar les il·lustracions i dibuixos dels textos i veure com són representats barons i dones.

(En aquest sentit recomanem un estudi efectuat per Nieves Blanco García de la universitat de Màlaga sobre "El sexismo en los materiales de la ESO")

Si als continguts li afegim com desenvolupem el discurs, ens trobem davant del segon "turó": **l'ús del llenguatge**. Però no volem detenir-nos precisament en la tan portada qüestió de si dius "o/a" i per tant resta més bonic o més lleig, més curt o més llarg... **No, volem aturar-nos en la dimensió que el llenguatge té per a donar realitat a allò que anomena i oblit a allò que no és dit, i també volem reflexionar sobre el poder que el llenguatge té per a qualificar aquesta realitat.**

Com **exemple del primer punt caldria parlar del "genèric masculí"** que històricament ha tingut el paper de definir a la col·lectivitat, però en la pràctica sols a la col·lectivitat masculina; aquesta "particularitat" és anomenada per Alvaro G. Meseguer, "Salt semàntic" i en ell, els barons sempre es veuen representats però no succeeix el mateix amb les dones.

Podem fer aquest "exercici" (citat per A. G. Meseguer):
Quan et sents interpel·lat i interpel·lada?

- Cuando el hombre inventó la rueda, El hombre de la calle, Trajes de hombre, El hombre está condenado al trabajo, Todos los hombres del mundo, Paz a los hombres de buena voluntad,

Lavabo de hombres, Ejercicios espirituales para hombres, ¡Hombre al agua!, Paso de hombre, El hombre blanco colonizó las selvas, Los hombres, muy hombres, Un hombre, un voto, Hombres sólo, Los hombres son iguales ante la ley...

Respecte a la capacitat que el llenguatge té per a qualificar la realitat i, d'aquesta manera, constituir-la, tenim diversos exemples que ens poden servir:

Posa el femení o el masculí d'aquestes paraules i analitza si tenen el mateix sentit. Prova també de donar sentit a les expressions que apareixen (extret de Meseguer, Aigües Vives Català i Enriqueta García)

- Hombre público, Mujer mundana, Gobernanta, Verdulero, Prójimo, Fulano, Entretenido, Zorra, Mujer fría, Trabajadora, "Esto es un coñazo", "Esto es cojonudo".

En síntesi, les eines que utilitzem per a treballar i els continguts sobre els que treballem, no porten a construir un coneixement en el que tothom es veu partícep, ni present ni reconegut, i mentre que algunes d'aquestes desigualtats s'han modificat en la història quan feien relació a la classe, per exemple, no ha succeït el mateix amb el gènere.

No pot ser que més de la meitat de la població del món, quan es veu, ho faça com un element passiu, aliè al devenir de la història, fonamentalment, perquè no va ser així.

Caldria doncs concloure aquest apartat amb un fragment d'Elena Simón que ens convida a la reflexió:

"Gracias al androcentrismo, casi todas las alumnas han aprendido en la escuela que son el segundo sexo y a ello se resignan para no entrar en competición con los chicos ni en conflicto dentro del seno familiar. Una minoría de chicas está buscando activamente modelos alternativos, pero son pocas, desasistidas por sus semejantes, chicas y chicos, y con escasos cuadernos de bitácora de sus antecesoras..."

Es evident que cal canviar aquesta situació. Per això i com a punt final:

COEDUCACIÓ I ESCOLA COEDUCATIVA

Si el feminisme ens ha ensenyat alguna cosa, és que cal passar de la condició de víctimes a la de subjectes de la pròpia història, i que el guany no és exclusiu de les dones, és la humanitat en el seu conjunt qui eixirà beneficiada (M. Subirats, *Mujeres y hombres* pàgs. 60-1); així doncs, i en el tema que ens ocupa, és la coeducació la porta d'eixida cap a una visió de les persones com **a éssers iguals que no idèntics** (Subirats), iguals dins de les seues múltiples diferències, i presents dins de les diverses capacitats. Per tant: què aporta la "mirada coeducativa"? Com ho fa?

Si mantenim l'estructura anterior, hem de començar per l'alumnat que tenim al davant; aplicar sobre ell una mirada coeducativa implica veure'l des de l'atenció i dedicació diferenciada, perquè el recorregut històric i personal no és en absolut el mateix, així, per exemple caldria educar:

El xics

- En el desenvolupament de l'empatia, en l'acceptació de les seues limitacions, en l'acceptació de les habilitats alienes en tots aquells aspectes en els que no han sigut socialitzats, que la violència no és "natural" i per tant incontestable, que la violència és manca, que la manifestació dels sentiments completa a la persona i no la minva, en el foment de la cura als altres.

Les xiques

- En l'autoestima, en la valoració de les seues habilitats, en la tria de totes les opcions possibles sense pressió, que la violència no és "natural" i per tant és contestable, que el comportament violent no és cap model a seguir, que la manifestació de sentiments és una actitud positiva universalitzable...

En una paraula, hem d'educar-los en la potenciació de nous models socials, perquè els vigents han mostrat les seues profundes mancances i la seua incapacitat per a donar resposta a les modificacions individuals i socials de les persones en el món actual.

Què fer com a professorat des de la coeducació?

- En primer lloc prendre consciència de la necessitat del canvi. En aquest sentit m'agradaria recordar una altra afirmació d'Elena Simón: "A casi nadie le escandaliza en exceso que existan relaciones de poder desigual dentro de los hogares y en la sociedad, incluso en los centros educativos, pero se alarman mucho cuando entre chicas y chicos se observan relaciones violentas de sumisión y dominio, o cuando ellas y ellos no realizan tareas domésticas en igual medida y con el mismo tipo de exigencia." (Elena Simón, "Feminismos, cambios sociales y propuestas coeducativas" pág. 22 Alicante 2010)
- Fer molta, molta autocrítica; això significa analitzar-nos dins de l'aula, tindre cura de la nostra manera de dirigir-nos a l'alumnat i utilitzar "**la regla de la inversió**" per a recolzar-nos.
- Intervindre quan les situacions de desigualtat són paleses, no sols dins de la nostra aula, sinó en tot l'espai escolar.
- No combregar amb cap tipus de violència, vinga d'on vinga i siga del tipus que siga.
- Utilitzar l'**acció positiva**, per tal de compensar desigualtats.
- Revisar les nostres creences, perquè els prejudicis no són solament "dels altres".

En definitiva, la tasca que desenvolupem és molt delicada doncs són les ments de les persones les que se'ns mostren cada dia, i estan "en construcció", per tant obertes a caminar en qualsevol direcció. A més a més, i malgrat la nostra incredulitat, la fem des d'una situació de poder, el poder que dona el coneixement, i això encara ens responsabilitza més.

Finalment, en què hauríem d'educar? Doncs en:

- La revisió dels continguts que impartim fent especial insistència en la visibilització de les dones.
- Utilització de textos, imatges que traspassen els estereotips i rols androcèntrics.
- Recerca d'informació actualitzada sense biaix patriarcal.
- Utilització inclusiva del llenguatge.
- Desenvolupant activitats que recolzen una mirada coeducativa, tant en les respectives matèries, com en dies commemoratius.

...I en molts més aspectes que anirem descobrint.

Voldrien deixar com a conclusió dos fragments extrets de la darrera obra d'Elena Simón Rodríguez: "*Hijas de la igualdad, herederas de injusticias*".

"El día en que el hombre se apoderó del lenguaje, se apoderó de la historia y de la vida. Al hacerlo nos silenció...la gran revolución de este siglo es que las mujeres recuperen la voz". Marcela Serrano, (1951) escritora chilena.

"Yo no deseo que las mujeres tengan poder sobre los hombres, sino sobre ellas mismas".

Mary Wollstonecraft (1759-1797) escritora ilustrada y feminista inglesa.

Guillermina Revuelta Fernández

Professora de Filosofia a l'IES Lloixa (Sant Joan d'Alacant)

i Membre de l'aula de Debat Feminista de la Universitat d'Alacant.

Menció Honorífica en els Premis Irene:

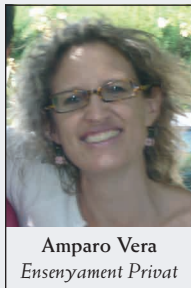
La Paz empieza en casa de la convocatòria de 2011

Rosabel Torregrosa i Lillo

Professora de Música a l'IES Enric Valor (El Campello)

i saxofonista, component del Quartet Femení SAX

Amparo Vera
Ensenyament Privat

ENSENYAMENT PRIVAT

La Secretaria de Privat de la FE CCOO PV celebra una assemblea de l'ensenyament concertat

Preocupació en el sector de l'ensenyament concertat per l'aplicació del Decret llei 1/2012 als treballadors i les treballadores de concertat i per l'impagament de les despeses de funcionament

EL 17 DE GENER DE 2011 i en la plaça Nàpols i Sicília, la Secretaria d'Ensenyament Privat de la FE CCOO PV va celebrar una assemblea per a la seua afiliació i per als delegats i les delegades dels centres concertats de la província de València i Castelló. **Prop de 50 persones** van participar en l'assemblea i encapçalaven la Mesa el secretari general de la Federació d'Ensenyament, Miguel Ángel Vera, i el secretari d'Ensenyament Privat Lluís Márquez Marqués.

Després d'una breu anàlisi per part de Miguel Ángel Vera de la **greu situació econòmica en què es troba el País Valencià a causa de la mala gestió** dels nostres responsables polítics del Govern valencià i de l'agraïment de Lluís Márquez pel suport de les candidatures de CCOO dels companys i les companyes presents en les eleccions sindicals celebrades el curs passat, que han fet que la Federació d'Ensenyament guanye en representació en el sector de l'ensenyament concertat, es va passar a tractar un dels objectius de l'assemblea que

era analitzar les **repercussions del Decret llei 1/2012**, de 5 de gener, del Consell, de mesures urgents per a la reducció del dèficit públic al País Valencià, atés que en la Disposició final setena d'aquest decret s'especifica que l'article 13 i 15 són d'aplicació en els ensenyaments concertats.

Es va informar també als presents que el text del Decret llei s'està estudiant pels nostres Serveis Jurídics per analitzar les **vies d'impugnació judicial possibles**. Malgrat açò, si algun treballador o treballadora es veu afectat, a nivell particular, per l'aplicació del Decret llei pot iniciar una reclamació judicial individual a partir de l'1 de març.

D'altra banda, com és conegut, a dia d'avui la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació **no ha pagat als centres concertats les despeses de funcionament** corresponents al tercer i quart trimestre de l'any 2011. Cal recordar que dins d'aquestes despeses van inclosos els salaris dels companys i les companyes del PAS. La situació econòmica en què es troben alguns centres és tan asfixiant que actualment ja hi ha companys i companyes del PAS que no estan cobrant el seu salari, res a dir del deute que acumulen els centres concertats per no tenir fons per poder pagar els seus proveïdors.

Des de la FECCOOPV es demana suport i participació als companys i les companyes del sector de concertat en totes aquelles mobilitzacions que des de la Plataforma en contra de les retallades socials i públiques s'han organitzat i s'anima que els centres educatius concertats formalitzen propostes per donar resposta a aquesta greu situació sense minvar la qualitat del servei educatiu.

Divideix i impera

Carlos Domínguez
FE CCOO PV
Ensenyament Públic

QUINS FACTORS DETERMINEN LES NOSTRES DIVISIONS en les tesis o en la praxi? Aquesta és una qüestió que convida a la reflexió i a l'estudi intern de l'esquerra. Perquè l'eficiència de la nostra praxi es veu greument afectada quan democràticament cerquem governar.

El moviment sindical que s'ha generat arran de la imposició de les polítiques neoliberals en l'economia, és un actiu que no s'ha de capitalitzar des del sectarisme o la miopia. Perquè avui més que mai hem de consensuar i mantenir la unitat sindical en la praxi, ja que l'empenta neoliberal pretén aniquilar els sindicats, principalment els sindicats de classe, així com dividir la classe treballadora, perquè dividint guanyen. I aquesta és una lluita de classes... i els rics estan guanyant la partida.

Cada dia els polítics que ostenten el poder estatal i autonòmic ens demostren que els seus plantejaments són confusos i mal intencionats. Quina pobresa política! Fins i tot en alguns casos frega el fonamentalisme, "...com Déu mana", paraula que ha segellat moltes de les buides propostes que hem escoltat sobre economia i gestió d'allò públic, en boca del Sr. Rajoy.

En aquest naufragi, podem dir? Campe qui puga! o què hi ha d'allò que és meu? Al marge de la comunitat educativa, pares, mares, alumnat, usuaris/àries del servei públic. Des de la vella esquerra sabem que aquests no són els enemics que cal batre, sinó que són els nostres aliats de classe sociopolítica. Les AMPA ens van demostrar el 21 gener que són els nostres aliats més forts.

Per això és molt important enfocar l'arrel del problema i atacar-la amb racionalitat i reflexió crítica:

Els deutes de l'estat i del País Valencià no els hem generat la classe treballadora.

Hi ha, amb nom propi, persones i entitats que han generat la crisi financera i hem de denunciar-los.

La gestió irresponsable o corrupta de les arquitectures públiques té noms propis i hem de denunciar-los.

El malbaratament al País Valencià, model de comunitat per al Sr. Rajoy en la campanya electoral a la presidència, té responsabilitats i estan imputats.

Al nostre estat i al País Valencià hi ha persones físiques o jurídiques que s'aprofiten de beneficis fiscals i han de pagar a Hisenda, duquesses, marqueses, fundacions, esglésies, etc. I no m'oblidge de les SICAV que paguen menys impostos, proporcionalment, que els funcionaris.

Tenim economia submergida i cal denunciar-la, perquè la impunitat davant de la justícia i d'Hisenda ens perjudica.

El frau fiscal és una assignatura pendent del nostre estat de dret, i hem de perseguir-la, denunciar-la i posar els mitjans perquè no queden impunes.

El sistema financer i la banca han de ser regulats, no amb criteris neoliberals, sinó pensant en el bé comú, a favor de l'estat de benestar.

El Govern europeu no ha d'estar al servei del sistema econòmic i financer neoliberal, sinó per a la gestió i al servei de la ciutadania europea.

Les empreses han de planificar a curt, mitjà i llarg termini per exportar i diversificar internacionalment els negocis, perquè si no som competitius la nostra economia està paralitzada. La tornada a la rajola no és la solució, però aquesta estratègia econòmica i laboral ha generat que molts exalumnes nostres, sense el graduat escolar o FP ara estiguen a la vora del lumpen socioeconòmic i laboral. Es requereixen polítiques per retornar al sistema productiu totes aquelles persones sense formació, així com major inversió en I+D per part de les empreses i del Govern.

Eradicar el fracàs escolar als nostres centres educatius, perquè una joventut de classe obrera en atur és la pastura dels radicalismes mal entesos.

La qualitat de l'ensenyament públic i dels serveis públics no ha de disminuir, perquè els estariem donant la raó als neoliberals, els quals enalteixen els centres privats o concertats, com a centres eficients i de qualitat educativa.

El moviment sindical sou vosaltres i els quadres de comandament estan posats per vosaltres, per la qual cosa no s'ha de delegar tota la responsabilitat en aquests... Per això tots i totes hem de pensar, reflexionar, mobilitzar i debatre dins dels nostres sindicats, amb actitud militant. El sindicat el fas tu! I el nostre sindicat és una Confederació Sindical d'esquerres.

Ja saps com pots **participar** en el teu sindicat?

Hauràs rebut **les enquestes de participació** per correu electrònic.

Si no és així, per favor envia'ns les teues dades (nom, DNI i correu electrònic) perquè puguem actualitzar-les mitjançant correu electrònic a jmgarcia@pv.ccoo.es o posa't en contacte amb el teu delegat o la teua delegada permanent.

Resol els teus dubtes i rep informació consultant la pàgina web:

www.pv.ccoo.es/ensenyament

i el **facebook** de la FE CCOO PV i donant-te d'alta en els diferents grups:

- Adjudicacions
- Traslats professorat País Valencià
- MOBILITZA'T contra la PRIVATITZACIÓ de l'ensenyament

